

VI ÄR VÅRDEN

Dikeskörningen blev en
vändpunkt i Halland

På barrikaderna:
Kampen på Sahlgrenska
som väckte politikerna

Vårdförbundet når ut i
medier. Våra frågor har haft
stor spridning under året.

Röntgensjuksköterskor
efterlyser stödsamtal

Marlene visar vägen för
det nya ledarskapet

***”När jag fick min
AST-plats blev jag
överlycklig!”***

I år finns verksamhetsberättelsen även digitalt

Gå in på vardforbundet.se - Verksamhetsberättelse 2017 och läs mer, lyssna på poddar och se film från Sahlgrenska.

Där kan du även se vart medlemspengarna går.

VI BLIR FLER!

114 319

MEDLEMMAR 2017

Vårdförbundets medlemmar - hjältar i 10 miljoner medborgares tjänst

Jag är stolt över det vi inom Vårdförbundet åstadkommit för medlem under 2017. Vi har bland annat bidragit till löneökningar för dig som är medlem, långt över industrisektorns ökning. Vi har jobbat hårt för dig, men det finns mycket kvar att göra.

Under 2017 växte Sverige till 10 miljoner människor. Det var också året då Vårdförbundet återigen blev ett växande förbund och antalet yrkesverksamma medlemmar ökar för första gången på flera år.

Vadför är det viktigt att vara med i facket? Jo, för att det är för att vi är många som vi kan påverka vid förhandlingsbordet. Under året har vi slutit ett nytt avtal som ska ge dig inom privat ambulans samma tid för vila och återhämtning som vi förra året fick in i det centrala avtalet för anställda inom kommun och landsting. Under 2017 trädde också det nya centrala samverkansavtalet på SKL-området i kraft, något som ska sätta ökat tryck i lokala samtal kring arbetsmiljö.

Vårdförbundets modell för akademisk specialisttjänstgöring, AST, har fortsatt att vinna mark över hela landet. Att fler medlemmar får specialistutbilda sig med lön på arbetstid är en fråga vi kommer att fortsätta att driva. Vi vill att arbetsgivarens ansvar att tillhandahålla AST ska regleras i lag.

Under året har vi sett larm från personal som utsätts för våld och hot, av patienter och anhöriga. Detta ledde till en debatt om det allt tuffare samhällsklimatet. Vårdförbundet tog en aktiv del bland annat genom vår påverkan av "blåljusutredningen", som ledde till bättre straffrättsligt skydd för vårdpersonal.

Foto: Ulf Huett

En fråga där vi inte vikit en tum är vårt försvar av aborträtten, som debatterats under året efter ett uppmärksammat rättsfall som drivits i flera svenska instanser. Detta handlar om mer än den enskilda barnmorskan, som vägrade att utföra abort: det handlar om ett organiserat abortmotstånd. Vårdförbundet markerade tydligt mot detta, tillsammans med bland andra RFSU.

Under året firade Vårdförbundet 40 år och vi hyllade våra medlemmar genom en serie filmer kallade "Vi är vården", som fått fint mottagande runt om i landet. Våra medlemmars professionalism, engagemang och hjärta upphör aldrig att imponera på mig! Ni gör en otrolig arbetsinsats och utan er stannar vård-Sverige.

Sineva Ribeiro
Ordförande, Vårdförbundet

Som medlem får du

Bättre villkor

Vi arbetar för att du ska omfattas av ett kollektivavtal som gör villkoren bättre för dig i din vardag.

Fackligt arbete nära dig

Förtroendevalda i din avdelning driver och påverkar i viktiga frågor som rör ditt arbete.

Personlig rådgivning och stöd via Vårdförbundet Direkt

Inkomstförsäkring

Som medlem får du en inkomstförsäkring, som tillsammans med a-kassan kan ge dig ersättning motsvarande upp till 80 procent av din lön om du blir arbetslös.

Medlemsförmåner

Medlemsaktiviteter, juridiskt stöd, tillgång till lönestatistik, förmånliga rabatter på försäkringar, resor och böcker mm.

Tidningen Vårdfokus

Förbundsstyrelsen

Under 2017 har Vårdförbundets förbundsstyrelse bestått av:

Förbundsordförande

Sineva Ribeiro, Västra Götaland

Vice ordförande

Ann Johansson, Stockholm
Johan Larsson, Västerbotten

Ledamöter

Peter Blom, Värmland
Ragnhild Karlsson, Östergötland
Susi Nilsson, Skåne
Jane Stegving, Stockholm
Janí Stjernström, Västmanland
Annika Wåhlin, Blekinge

Vårdförbundets verksamhetsberättelse 2017

Projektledare: Linda Engshagen | Redaktör: Magnus Dahlberg | Foto: Dan Lepp
Design & layout: Dolores Creative Kingdom | Tryck: Stibo Complete

Matias vill lyfta sin yrkesgrupp

De biomedicinska analytikerna vill känna sig mer självklara som medlemmar i Vårdförbundet. Som liten yrkesgrupp i det stora förbundet är det många som känner att deras egna, specifika frågor borde få mer facklig stöttning.

Matias Swartling är ledamot i Vårdförbundets avdelningsstyrelse på Gotland och själv legitimerad biomedicinsk analytiker. Matias arbetar hårt för att föra upp de stora frågorna från sitt eget yrke inom avdelningsstyrelsen och Vårdförbundet.

– Vi är en liten grupp i det stora hela, så klart, konstaterar Matias. Men vi har under den senaste tiden jobbat hårt för att förankra oss och rekrytera fler medlemmar.

Flera biomedicinska analytiker har under fjolåret gått med i Vårdförbundet på Gotland, men trots allt är det fortfarande fackförbundet Naturvetarna som är den vanligaste tillhörigheten för de biomedicinska analytiker som arbetar på Visby lasarett.

Det stora tappet i yrkesgruppen som Vårdförbundet drabbades av skedde för snart tio år sedan. Ett år efter den stora

sjuksköterskestrejken 2008 var det en nordisk konferens för biomedicinska analytiker på just Gotland.

– Det kom representanter för Naturvetarna som var väldigt aktiva för att värva över oss från Vårdförbundet till Naturvetarna, berättar Matias. Det blev ett stort tapp för oss då som vi nu sakta håller på att ta tillbaka.

Tillsammans med det förtroendevalda skyddsombudet Kerstin Wessman på Laboratoriemedicinskt Centrum Gotland har Matias arbetat hårt för att få medarbetarna att känna ett fackligt förtroende.

– Det och att Vårdförbundets app gör medlemsvärvning så mycket enklare har gjort att det går snabbare att bli medlem, konstaterar Matias.

En av de som klivit över från Naturvetarna till Vårdförbundet alldeles nyligen är Jessica Bzdula som varit legitimerad biomedicinsk analytiker på Visby lasarett i fyra år.

– När jag var student var det så självklart att vara med i Vårdförbundet, förklarar Jessica. Men när jag började jobba insåg jag att de flesta var anslutna till Natur-

vetarna, så då gick jag över dit. Men den senaste tiden har jag varit irriterad på hur Naturvetarna hanterat vissa ärenden. Så nu är jag tillbaka i Vårdförbundet igen.

Matias Swartling är tämligen ny i sin roll inom avdelningsstyrelsen på Gotland. Men efter den fackliga grundutbildningen känner han en större trygghet i sitt uppdrag. Och nu laddar han för en hjärtefråga som han vill grunda för på arbetsplatsen.

– Jag kallar den Arbetsplats 2.0, säger Matias med ett leende. Det handlar om att skapa den bästa arbetsplatsen, där alla vill jobba och orkar jobba kvar på. Kan-ske innehåller den arbetstidsförkortning, smartare schemaläggning och en behagligare arbetsmiljö. Vi får se...

Delaktighet och självreflektion ett framgångsrecept för bra ledarskap

Marlene Furbecks goda ledarskap har skapat ett nytt arbetsklimat

Går det att sätta en innehållsförteckning på en bra chef, en god ledare? Marlene Furbeck, enhetschef på BB och förlossningen på Sunderby sjukhus strax utanför Luleå, tänker en liten stund. Egentligen vet hon, men eftertanken och tydligheten ligger ändå där och bromsar upp det överilade.

– Jo, det är klart att det gör, säger Marlene efter en liten stund. Även om det är styrt utifrån personligheten, så landar jag alltid i att jobba tillsammans med personalen, skapa delaktighet, lita på medarbetarna, vara tydlig, inte peta i detaljer och gå samlat mot gemensamma mål.

Hon har haft tid på sig att reflektera och mejsla fram chefsingredienserna som tillsammans formar den goda ledaren. I 20 år har Marlene Furbeck varit chef. Först inom kommunal verksamhet och därefter

inom Region Norrbotten, de senaste två åren som enhetschef på Sunderby sjukhus.

Fast i ärlighetens namn var det under de år hon inte var chef som hon hittade helt rätt i sitt ledarskap.

– Jag tog en paus. Under flera år utbildade jag mig till samtalsterapeut och startade dessutom en yogastudio, berättar Marlene. Den tiden var oerhört nyttig på det personliga planet och har gjort mig till en bättre chef.

Det var framförallt utbildningen till samtalsterapeut som gjorde underverk. Att tvingas reflektera över sig själv, på både gott och ont.

– Det var som att ställa sig framför spegeln, titta sig i ögonen och fråga ”vem är jag?”. Svaret kunde innehålla både

bra och dåliga egenskaper. Där började jobbet med mig själv. Att samtidigt jobba som yogaledare, med rörelser, andning och meditation, gjorde att jag började få tag på egenskaperna som gör en ledare mänsklig och bra.

För två år sedan hoppade hon på chefs-tåget igen. Hennes ledaregenskaper på BB på Sunderby sjukhus uppmärksammades 2017 då hon nominerades till Årets Ledare av tidningen Norrbottens Affärer. På två år har Marlene skapat ett nytt klimat på BB och förlossningen. Barnmorskan Anne Carlén ser på chefen Furbeck med varma, bruna ögon.

– Ibland funderar jag på om du verkligen kan hugga ifrån och sätta ner foten ordentligt, eftersom du ju är en sån fena på att hantera människor, funderar Anne. Men då tänker jag samtidigt att en bra

chef kanske även kan få de jobbiga besluten att kännas riktiga...

– Som de flesta BB-avdelningar har det varit jobbigt med barnmorskebristen och allt. Det har gått väldigt mycket upp och ner, poängterar Anne. Men Marlene har fått oss att gå åt samma, rätta håll.

”Nu har jag ringt alla 17. Ska vi titta på underlagen på måndag?”. En av undersköterskorna på BB sticker in huvudet i personalrummet där Marlene sitter och pratar med en av de mest erfarna barnmorskorna. Undersköterskan Elin Lundberg har fått uppdraget att driva

– Jag ser det som är bra, med kunskap om frågorna som rör vården centralt och lokalt. Men jag tycker att Vårdförbundet måste bli bättre att hantera chefernas problemställningar. Som chef står jag väldigt ensam när det blåser och då måste jag kunna känna tryggheten i att någon finns där och håller upp mig när det är skakigt.

Och vem skulle kunna förstärka och förbättra Vårdförbundets egenskap gentemot vårdens ledare om inte – Marlene Furbeck.

– Japp. Så kommer det att bli. I maj 2018 kommer jag att börja som chefspecialist på Vårdförbundet centralt.

Barnmorskan Anne Carlén med sin snart före detta chef, Marlene Furbeck.

arbetet med att rekrytera sommarvikarier till BB-avdelningen.

– Det här är något jag infört, förklarar Marlene. Det är personalen som i sommar ska jobba med nya kollegor. Då är det ju självklart att de ska ges chansen att få vara med i rekryteringen av de som ska vara här.

Marlene Furbeck har varit ansluten till Vårdförbundet i över 30 år. Som chef har hon dock sett en del brister i hur förbundet tar hand om ledarnas frågor och problem.

– Det känns fantastiskt kul att ta med mig min erfarenhet och stötta både individer och grupper av ledare. Jag ska bland annat bidra till att utveckla chefer och blivande chefer att våga vara just chef.

Sunderby sjukhus utanför Luleå tappar en bra chef, men vården i hela landet får en bra läromästare.

– Det var väldigt känslösamt med många tårar när vi fick reda på att hon lämnar oss, säger barnmorskan Anne Carlén. Men det är bara att gratulera vård-Sverige till att få ta del av hennes chefsenskaper.

Vårdförbundet Chef - Vi blir fler!

Att leda vården kräver ett unikt ledarskap. Därför finns Vårdförbundet Chef. Under 2017 har ett 40-tal medlemmar genomgått Ledarprogrammet, 50 medlemmar har fått coaching och antalet chefsmedlemmar har ökat.

Vårdförbundet utvecklar vården tillsammans med dig som är chefs- och ledarmedlem samtidigt som vi ger dig stöd i din ledarroll.

Som chef och ledare ingår det i uppdraget att balansera politikens, vårdtagarnas, närståendes och yrkesutövarnas önskemål för bästa möjliga resultat. Vi vet att det inte alltid är lätt. Vårdförbundet jobbar därför ständigt för att förbättra förutsättningarna för ledarskapet i vården.

Vårdförbundet Chef erbjuder stöd i såväl villkorsfrågor som i vårdens chef- och ledarskap, coaching med någon av våra chefsrådgivare och ledarprogrammet "Att vara chef i framtidens vård - med sikte mot ett personcentrerat paradig".

Under 2017 har ett 50-tal medlemmar deltagit i coaching och cirka 40 medlemmar har genomgått Ledarprogrammet. Med ökad kunskap driver de nu verksamheter och förändringsarbeten med tydlig riktning mot personcentrerad vård.

Antal medlemmar som är chef eller ledare ökade för första gången på flera år under 2017 till 5 336 stycken.

– Det är glädjande att vi växer och förhoppningsvis blir vi ännu fler och en ännu starkare grupp under 2018, säger Britta Edström, chef för Vårdstrategiska enheten och ansvarig för chefsutbildningen.

Direktlinje för chefer och ledare
Vi har ett nytt nummer till Vårdförbundet Direkt Chef: 0771-630 630.

Här får du personlig rådgivning alla vardagar mellan klockan 08:00-18:00. Som medlem kan du också alltid kontakta oss via vår webbplats.

 LÄS MER: vardforbundet.se - Chef

6000 artiklar

Ovärderlig publicitet och synlighet

Vårdförbundet har under 2017 haft en stark närvaro i medier och i samhällsdebatten med hög synlighet för både ordförande, lokala avdelningar och enskilda förtroendevalda. Enligt externa källor har över 333 miljoner möjliga läsare, lyssnare och tittare kunnat nås av Vårdförbundets budskap i nära 6 000 artiklar.

Vårdförbundet driver medlemmarnas frågor i medier

Ett stort antal debattartiklar har publicerats under året, både från nationellt och lokalt perspektiv, som även fått spridning i sociala medier och bidragit till uppmärksamheten för förbundets frågor.

Ett exempel är de "sjuksköterskelösa avdelningarna" som testades på flera ställen i landet under sommaren 2017. Som ett desperat försök och resultat av arbetsgivarnas problem med att rekrytera och behålla sjuksköterskor. Detta kritiserades hårt av Vårdförbundet i intervjuer och debattartiklar, både på nationell och på lokal nivå - merparten av avdelningarna blev också nedstängda.

40 år

2017 fyllde Vårdförbundet 40 år.

Det firade vi bland annat med ett par jubileumsfilmer på temat "Vi är världen". Se dem på Vårdförbundets kanal på Youtube.

YOUTUBE: Sök på "Vårdförbundet"

3,7%

Vårdförbundets medlemmar har under flera år haft en betydligt större löneökning än det så kallade industrimärket.

2016

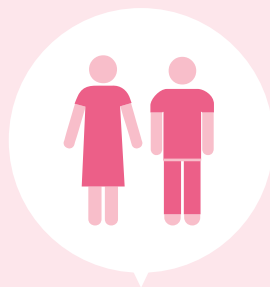
Störst ökning 2016

Samtidigt är det långt kvar till att våra yrken värderas rätt i förhållande till utbildning, kompetens och i förhållande till manligt dominerade sektorer. Under 2017 fortsatte vi att driva opinion kring lön och att felvärderingen måste ses som en jämställdhetsfråga. Vi fortsätter att driva frågan, där karriärutveckling och lönestrukturer är två viktiga pusselbitar för att nå jämställda löner och rätt värderad kunskap.

Läs mer: Från maj 2018 kan du ta del av 2017 års löneutveckling på vardforbundet.se. Där kan du även ta del av detaljerad lönestatistik i vår lönesnurra.

LÄS MER: vardforbundet.se sök på "Lönesnurra"

32 681 kr

Medellön för samtliga yrkesgrupper 2016

Sänkt arbetstid, AST och kompetensutveckling i nytt privat ambulansavtal

Under våren 2017 sa Vårdförbundet upp det centrala avtalet med Vårdföretagarna Bransch H och yrkade på vila och återhämtning vid nattarbete. Den 30 juni 2017 slöts ett centralt avtal som gick helt i linje med det som träffats med SKL ett halvår tidigare. Avtalet bytte namn från Bransch H till Bransch Ambulans och blev för första gången ett rent vårdavtal för ambulanssjuksköterskor.

Arbetstidsmättet för blandad dag och natt sänktes från 38 timmar och 15 minuter till 36 timmar och 20 minuter vid 20 % natt och 34 timmar och 20 minuter vid 30 % natt eller mer. Det innebär en sänkning i det centrala kollektivavtalet med 2 respektive 4 timmar.

Dessutom fick vi in ett centralt avtal om AST, där sjuksköterskor i privat ambulans kan få en utbildningsanställning med full betalning och villkor helt enligt Vårdförbundets modell Akademisk specialisttjänstgöring.

Avtalet innehåller också rätt till en individuell kompetensutvecklingsplan som ska gynna din karriär- och löneutveckling.

De nya arbetstidsmåten gäller från start vid ny upphandling, medan AST- och kompetensdelen gäller redan från 1 juli 2017.

Det behövdes en riktig dikeskörning och krasch. Kommunikationen mellan arbetsgivaren och Vårdförbundets lokala ombud för ambulanssjuksköterskorna hade brutit samman. Bland personalen började missnöjet pyra och precis före sommaren 2017 valde många att helt enkelt säga upp sig. Botten var nådd. 20 ambulanssjuksköterskor hade sagt upp sig. Men kraschen var också början på något nytt, sunt och samförståndsskapande.

Konflikten handlade om en schemaförändring. Arbetsgivaren gick fram med en schemaförändring och att delvis gå över till treskift som skulle införas på de fem ambulansstationerna i Halland.

Mitt i virrvarret av heta känslor stod Magnus Lindroth, lokalt förtroendevald för Vårdförbundet på Falkenbergstationen och samverkansansvarig för stationerna i Halmstad, Kungsbacka, Varberg och Falkenberg samt för 1177.

– Det var skyttegravstaktik. Arbetsgivarens hårdnackade inställning till arbetstidsförkortning och förändrat schema fick medlemmarna att se rött, berättar Magnus Lindroth som jobbat som ambulanssjuksköterska sedan 1996 och varit facklig förtroendeman de senaste fyra åren.

Arbetskulturen på de olika stationerna i Halland är till viss del väsensskild, mycket beroende på stationernas geografiska placering. En hjärtefråga i Kungsbacka kan vara en ickefråga i Halmstad. Att klä om den heliga kon – schemaläggning - kräver därför en varsam hand och en förståelse för individernas och de olika stationernas behov. Där sprack det. Arbetsgivarens tänkta beslut fick det att smälla på golvet.

– Jag tror inte att arbetsgivaren förstod hur allvarligt missnöjet var från medarbetarnas sida. När uppsägningarna kom, precis innan sommaren, blev det kaos, men samtidigt också vändpunkten, minns Magnus Lindroth.

Plötsligt blev samtalstonen mjukare, mer resonerande. Ledningen började lyssna

och Magnus och representanterna för Vårdförbundet blev upp ur skyttegraven.

– Vi började prata i samförstånd på alla nivåer, från verksamhetschef och förvaltningschef till de lokalt fackliga. Formuleringarna runt besluten blev mjukare och mer inkännande. Det gjorde att vi kunde nå fram till mer individ- och stationsanpassade lösningar.

Men den stora dikeskörningen i Halland tog hårt på ledning, medarbetare och fack. Idag har i princip hela ledningen slutat och bytts ut. Det har i sin tur bidragit till en sorts nystart. Dessutom har flera av de som sa upp sig under den turbulenta tiden återvänt till jobbet som ambulanssjuksköterska. Med ett visst mått av perspektiv till det som hände kan Magnus Lindroth blicka framåt med hoppfulla ögon.

– Ja, det har blivit roligare att jobba fackligt. Men det tar tid att återställa förtroende mellan medlemmarna och ledningen.

– Jag tror att kraschen var nödvändig. Medarbetarna blev tajtare och visade på lojalitet, ledningen insåg vikten av ett bra samtalsklimat och samförstånd. Det är en spännande framtid som väntar och jag är säker på att det kom något gott ur det som hände, konstaterar Magnus.

1 miljon

Ska du vara med på en internationell konferens? Eller är du student och ska göra din praktik eller examensarbete utomlands? Du som är medlem kan ansöka om resebidrag från Vårdförbundet.

Under 2017 har drygt 1 000 000 kronor delats ut i resebidrag, till sammanlagt 96 medlemmar och 167 studerandemedlemmar.

 LÄS MER: vardforbundet.se - sök på "Resebidrag"

Vårdförbundet Student

Foto: Vårdförbundet

Genom Vårdförbundet Student kan du vara med och påverka din utbildning och ditt framtida yrkesliv redan under studietiden. Som student betalar du bara 150 kronor för hela din studietid.

– Studentstyrelsen driver frågor som är extra viktiga för dig som student. En av våra viktigaste frågor är att våra utbildningar ska hålla en så hög kvalitet som möjligt, där den verksamhetsförlagda utbildningen är en avgörande del, säger Viviana Lundberg, ordförande i Vårdförbundet Student.

Internationellt arbete 2017

Vårdförbundet medverkar i det globala arbetet för att utveckla våra professioner och fackliga rättigheter. Vi stöttar kollegor genom SIDA-finansierade samarbeten i Palestina och Lesotho. Som medlem stöder du mänskliga rättigheter i det globala arbetslivet och värnar det vi uppnått i Sverige.

Vårdförbundet arbetar även för bättre villkor i arbetslivet på EU-nivå och globalt bland annat genom den europeiska organisationen för offentliganställda, EPSU.

På global nivå arbetar vi genom internationellen för offentliganställda, PSI. Under 2017 har Vårdförbundet tillsammans med de svenska PSI-förbunden arbetat med en projektansökan om att stödja fackförbund och kollegor som arbetar i flyktingläger runt Medelhavet: Refugeeprojektet.

 LÄS MER: vardforbundet.se - sök på "Internationellt"

Monika Djurner, Caroline Laursen och Valeria Castro träffades ett år efter det uppmärksammade vårdupproret.

VALERIA CASTRO: Specialistläkaren inom internmedicin som fick nog efter ännu en lång dag och kväll med patienter i korridoren och stor brist på vårdplatser. Det var hon som skrev ett uppgivet Facebookinlägg som på några timmar delades över 5 000 gånger.

CAROLINE LAURSEN: Den unga sjuksköterskan som då var Vårdförbundets förtroendevalda och skyddsombud på akuten, en energisk kvinna med rättspatos.

MONIKA DJURNER: Sjuksköterska och Vårdförbundets huvudskyddsombud på Sahlgrenska. En facklig veteran som före den 17 januari 2017 hade varit med om 35 skyddsronder på akutsektionen och dessutom anmält sin arbetsgivare till Arbetsmiljöverket.

Ett fackligt samarbete som gav resultat

För över ett år sedan stod de i armkrok för att möta stormen, både bildligt och bokstavligt. Klockan 12 den 17 januari 2017 eskalerade ett av de mest uppmärksammade vårdupproren i modern tid i en manifestation utanför entrén till Sahlgrenska Universitetssjukhus i Göteborg.

Snön yrde. Vinden ven och kylan bet i skinnet. Hundratals läkare, sjuksköterskor, undersköterskor, patienter och andra yrkeskategorier borstade av sig nysnön, blåste i visselpiporna och sa med enad röst: En annan vård är möjlig. Därinne i värmen på sjukhuset satt regionstyrelsen och höll ett till synes ordinarie sammanträde.

Det unika i manifestationen var inte bara den starka rösten och den till synes spontana massreaktionen. För den här dagen hade gjorts möjlig tack vare ett unikt tvärfackligt samarbete mellan Vårdförbundet, Läkarförbundet, Kommunal och Vision. Och det var också det som gjorde rösten så stark och – skulle det visa sig – vägvinande.

Det har gått ett drygt år när vi sammanför tre av de som befann sig i stormens öga. Sedan de smått kaotiska veckorna i början av 2017 har de inte setts allihop för att i lugn och ro reflektera över vad som hände, egentligen. Så det blir ett känslösamt möte där allt väljer upp igen. Tre starka kvinnor som tog sin demokratiska rätt att berätta

naket och uppriktigt om den verklighet de alla arbetade i på Sahlgrenska.

VALERIA: Jag hade de senaste åren sett hur duktiga kollegor hade slutat på grund av den pressade arbetsmiljön. Efter en tolv timmar lång arbetsdag i en oetisk och patientosäker arbetsmiljö rann bägaren över. Jag skrev inlägget på Facebook och gick och la mig. Morgonen därpå brakade det loss...

MONIKA: Det var då jag såg det, inlägget. Och jag tänkte: "Wow, en läkare har fått nog. Nu kan det ta fart!".

Valeria Castro

CAROLINE: Det var aldrig nåt snack – vi skulle göra det här tillsammans, tvärfackligt.

VALERIA: Ja, det tvärfackliga var vägen framåt för att verkligen leda frågorna in i ett fokus. Vi är ett team på jobbet, då var det självklart med ett tvärfackligt engagemang.

MONIKA: Under hela den här intensiva perioden hade vi "tillsammans" som ett mantra. Vi behövde en stor armé av läkare, sjuksköterskor, undersköterskor och alla andra för att orka. Det gav kraften och vi lutade oss mot varandra när det var som kämpigast.

Både manifestationen och det som hände i samband med den, uppmärksammades rejält i media. Radio, TV och tidningar berättade och arrangerade debatter. Och i fokus stod dessa kvinnor med sina stötande fackförbund i bakgrunden.

CAROLINE: Vi hade ju rätt i sak hela tiden och det behövdes inga tolkningar. Det var lite som en straffspark där resultatet var att få till en förändring som gynnar alla, både patienter och personal.

MONIKA: När jag nu tänker tillbaka på manifestationen blir jag tårögd! Vi hade ju ingen aning om det skulle komma nån över huvud taget. Men så, när klockan slår tolv, så vänder jag mig in mot entrén. Det väller fram människor i arbetskläder, foppatofflor, patienter, göteborgare som kom inifrån stan, läkare med stetoskop. Jag ryser över hela kroppen nu.

CAROLINE: Nu i efterhand är jag så stolt. Just då var det som en torktumlare, ibland övermäktigt. Men vi fick till dialogen, politikerna besökte vår arbetsplats och det blev starka möten där folk till och med grät öppet. De mötena gav en väldigt stark dos av verkligheten.

VALERIA: Ja, det har blivit en öppnare kultur mellan arbetsgivare och anställda. När vi säger ifrån är det inte vardagligt gnäll, då är det på riktigt. Vi ser oss som patienternas advokater som tillvaratar deras rättigheter och då kan ingen tysta oss.

MONIKA: Det blev hårt ett tag. Jag blev uppkallad till en chef som sa att jag förstörde Sahlgrenskas varumärke. Men idag skulle jag säga att det vi gjorde och som förändrade Sahlgrenskas tystnads-kultur till en öppen dialog har stärkt varumärket.

VALERIA: När jag sitter här idag så känner jag en sån kärlek för de som varit med, mina fackliga systrar och bröder. Det finns en stolthet över Sahlgrenska, vår arbetsplats. Och vi visade tillsammans att det är möjligt att förändra, även när det ser nattsvart ut.

MONIKA: Vi gjorde det! Gemensamt fick vi till förändringar på sjukhuset som gjort arbetsmiljön bättre för oss som jobbar. Vårt uppror har bidragit till att hela sjukhuset nu tar ett bättre ansvar för patientsäkerheten.

Bättre arbetsmiljö med strukturerad yrkesintroduktion

På Vårdförbundets avdelning i Jönköping nåddes man 2015 av rapporter om att flera sjuksköterskor valde att sluta sina anställningar på Höglanssjukhuset i Eksjö.

För att skapa bättre förutsättningar för nyutexaminerade sjuksköterskor i Region Jönköping att få en bra start på sin anställning, startade man en regionövergripande och strukturerad yrkesintroduktion för sjuksköterskor.

- Vi började hösten 2016 och intresset är väldigt stort att gå utbildningen. Hittills har 230 sjuksköterskor gått introduktionen, säger Fatmir Zogaj som är styrelseledamot i Vårdförbundets avdelning i Jönköping.

På Vårdförbundet har man arbetat hårt för att sjösätta den strukturerade yrkesintroduktionen. Introduktionens huvudsyfte är att möjliggöra en framgångsrik rekrytering, men även behålla de sjuksköterskor som finns inom vården.

Introduktionen startar i februari och september och då fördelas 20 dagar under åtta månader. Vårdförbundet deltar aktivt under vissa av dagarna för berätta om bland annat förbundet, politiken, kollektivavtal, löner, arbetsmiljö och vilken roll Vårdförbundet har.

- Det är en välbehövlig introduktion, konstaterar Fatmir Zogaj. Vi är väldigt glada och nöjda med att den införts i vår region och att den dessutom är så uppskattad bland blivande sjuksköterskor.

LÄS MER: vardforbundet.se
- Verksamhetsberättelse 2017
- Yrkesintroduktion

Jessicas karriär lyfte med Vårdförbundets studiemodell

Landstinget i Västerbotten var bland de första i landet med att införa akademisk specialisttjänstgöring, AST, för sjuksköterskor. AST är Vårdförbundets modell där du som medlem kan specialutbilda dig med full lön och villkor enligt kollektivavtalet.

Cancercentrum på Norrlands universitetssjukhus i Umeå såg chansen att snäppa upp den akademiska nivån hos personalen och bestämde sig 2016 för att utbilda åtta nya specialistsjuksköterskor.

En av de nyutbildade specialistsjuksköterskorna på Cancercentrum är Jessica Enström som tidigare hade jobbat huvuddelen av sin sjukskötersketid på Samvårdsenheten i Umeå – en kirurgisk vårdavdelning med specialiteter inom

öron-näsa-hals, hand- och plastikkirurgi, ögon- och käkkirurgi.

– När AST-tjänsterna på Cancercentrum kom ut hösten 2015 var det ett enormt intresse, så jag trodde inte att jag skulle ha en chans att få en av de åtta platserna, berättar Jessica.

Jessica hade varit på Samvårdsenheten i tretton år och kände att det var dags att göra något nytt, utveckla sig och fortsätta att bygga upp sina teoretiska kunskaper. Hon var förtroendevald för Vårdförbundet på kliniken och fick nys om AST via Vårdförbundets lokala avdelning i Västerbotten. Studiemotivationen fanns naturligt sedan lång tid tillbaka, så när hon väl sökte AST-platsen kramade hon sina tummar blå för att bli antagen.

– Jag hade scannat runt bland utbildningar och det var bara vidareutbildningen inom onkologi som jag kunde tänka mig. Fast det var som sagt många andra som sökte AST-platserna. Men jag fick en plats och var jättejättyecklig, säger hon med ett stolt leende.

I sitt upplägg var den här AST:en lite annorlunda, jämfört med andra. Här var det jobb i två veckor, en studievecka och därefter en auskultationsvecka (verksamhetsförlagd utbildning, liknande en AT-tjänstgöring för läkare under utbildning).

– Auskultationsveckorna var jobbiga. Men när jag tittar i backspeglarna kan jag konstatera att just de veckorna var de som gav mig allra mest. Det var där jag

skapade kontakter och kunskaper om andra klinkers arbete. Det var oerhört mycket värt och något jag drar nytta av hela tiden i mitt jobb idag på cancercentrum på NUS, berättar Jessica.

Idag har Jessica en blank, sprillans ny namnskylt med titeln "specialistsjuksköterska" på. Och fler medarbetare med samma titel kommer att jobba sida vid sida med henne.

– Det här är en väldigt bra arbetsgivare med otroligt bra chefer ända upp i toppen, säger Jessica. De förstår värdet av att ta hand om våra studenter och ha en bra

arbetsmiljö. Därför har de också fortsatt satsningen på vidareutbildning. I höstas startade ytterligare en AST med fem nya platser som alltså blir klara hösten 2019.

För Jessica har studiemotivationen inte lagt sig, inte på långa vägar. Redan den här våren, 2018, ska hon läsa ytterligare en kurs för att kunna plocka ut en master. Men det är inte ens slut där...

– Nej, jag har nominerats av min chef att gå en förberedande chefsutbildning för att kolla upp mina ledaregenskaper, berättar Jessica. Så jag känner mig långt ifrån färdigutbildad.

Det här är AST

Akademisk Specialisttjänstgöring (AST) är en modell som Vårdförbundet har tagit fram för att du som sjuksköterska ska kunna vidareutbilda dig till specialistsjuksköterska. Utbildningen ges på universitet eller högskola och en viss del av utbildningen består av verksamhetsintegrerat lärande (VIL). Det innebär att du kombinerar studier och arbete och kan på så sätt tidigt omsätta dina nya kunskaper i praktisk verksamhet.

- **AST är en utbildningsanställning med full lön och rätt till semester**
- **Kollektivavtalet på arbetsplatsen gäller**
- **Tjänsten är på heltid med både studier och kliniskt arbete**

• Du förbinder dig inte att jobba hos arbetsgivaren en viss tid efter utbildningens slut

Under 2017 har Vårdförbundets lokala avdelningar jobbat vidare med påverkansarbete för att få arbetsgivare att skapa ännu fler AST-tjänster. På lärosätena har workshops genomförts för att sprida kunskapen om AST. Vi har också fått in AST i det centrala kollektivavtalet för privat ambulans.

AST under 2017

Regionerna och landstingen i landet har ökat sina satsningar på AST. Under 2017 fanns det AST i 8 landsting/regioner och 21 kommuner.

Rebeccah pluggar upp sig på halvtid

Som 12-åring tog hon sin mammas kurslitteratur i barnpsykologi och satte sig i ett hörn och sträckläste. Nyfikenheten på hur människan egentligen fungerar innerst inne drev på hennes läshunger och hon ville aldrig sluta fråga hur och varför.

Att 31-åriga Rebeccah Carlström i Örnsköldsvik därför som en av de första inom Region Västernorrland nappade på en akademisk specialisttjänstgöring (AST) är därför ingen större skräll. När hon är färdig med sin AST i januari 2019 är hon färdigutbildad specialistsjuksköterska inom psykiatri.

– Det var min chef som tyckte att jag skulle söka AST, berättar Rebeccah. Och jag hade redan pratat med Anna Joald på Vårdförbundet Västernorrland om den nya studieförmen.

 LÄS MER: vardforbundet.se
– Verksamhetsberättelse 2017
– Rebeccah

”Med hjälp av stödsamtal skulle jag bli mycket tryggare”

Det ligger något ödesmättat över röntgenkliniken på Karolinska sjukhuset i Solna. Akutröntgenrummet med sin intilliggande operationssal står redo, tyst och väntande på nästa akutsamtal. En trafikolycka, en skottlossning, ett barn med andningsstillestånd eller något annat av alla dessa akuta tillstånd som kan tänkas rullas in på bår i det förberedda rummet.

Den sena torsdagseftermiddagen förhåller sig ändå relativt lugn. En patient med cancertumörer i lungorna rullas bort från ett av de många röntgenlabben som finns på kliniken. Annars är det lugnt i väntan på de akuta fallen eller en fullbokad morgondag.

Det här är jobbvardagen för Sol Vega och Olivia Fransson. Båda har några år

bakom sig som röntgensjuksköterskor. Och de försöker förhålla sig till situationerna de ständigt ställs inför i sin utsatta position.

– Jag röntgar många som är svårt skadade när jag är en del i trauma-teamet, berättar Sol Vega. Det är omöjligt att skaka av sig vissa situationer och jag tar med mig det hem. Tyvärr finns det inga möjligheter att få stöd inom verksamheten och det är något jag verkligen skulle behöva ibland.

Sol Vega jobbade som röntgentekniker i hemlandet Argentina innan kärleken förde henne till Sverige. Hon pluggade upp sig och har nu varit röntgensjuksköterska på Karolinska sjukhuset i fyra år. Hennes engagemang för jobbet och arbetsmiljön har gjort att hon nu föreslagits bli en av Vårdförbundets förtroendevalda. Det som

får henne extra engagerad just nu är alltså bristen på stöd efter svåra trauman, men också bristen på kompetensutveckling.

– Blir jag förtroendevald ska jag ta tag i kompetensutvecklingen. Varje gång jag påpekar det så är det som att tala med en vägg, säger Sol. Men alla skulle ju vinna på det – vi som jobbar i verksamheten, ledningen, patienterna, alla.

Personcentrerad vård gör nytta i praktiken

Olivia Fransson har jobbat i fyra år på Karolinska. Först som undersköterska och de senaste två åren som röntgensjuksköterska. Hon håller med om att bristen på debriefing efter svåra trauman gör jobbet extra utsatt.

– Det finns gånger när det känns som att ett samtal med reflektion efter allvarliga situationer skulle kunna stärka mig istället för att göra mig obehaglig till mods, menar Olivia.

Det är inte särskilt länge sedan Olivia lämnade studerandet bakom sig. Därför brinner hon också för hur en student behandlas under den verksamhetsförlagda utbildningen. Olivia kände själv att det aldrig blev kontinuitet i de handledare som skulle lotsa henne in i yrket.

– Det är något jag skulle vilja bidra till – att skapa en trygghet och bra start för studenter som väljer att lägga sin praktiska utbildning här hos oss på röntgenkliniken, säger Olivia. Risken är ju annars att vi tappar duktiga, blivande och duktiga röntgensjuksköterskor som i slutänden blir mina nya kollegor.

Och att få in nyutbildade eller erfarna röntgensjuksköterskor behövs. Under 2017 slutade över tio sköterskor, men det är väldigt få som ersatt de vakanta tjänsterna.

– Om man lägger ihop allt – från personalbristen och hög arbetsbelastning till brist på kompetensutveckling och avsaknad av ”stödsamtal” – så blir det sammantaget en dålig arbetsmiljö för personal, patienter och kliniken, säger Sol Vega. Jag skulle vilja att Vårdförbundet är ännu mer synliga på kliniken och stötande för att vi ska få en mer patientsäker vård.

 LÄS MER: vardforbundet.se
– Verksamhetsberättelse 2017
– Röntgen

Trender komma och gå, men den personcentrerade vården består. Även inom vården finns modenyckerna, modeller som virvlar in på sjukhusens och vårdcentralernas golv – och försviner. Så finns det nya förhållningssätt där vi alla tänker: Äntligen! Varför har vi inte jobbat så här tidigare?

Personcentrerad vård är just ett sådant omtalat, etiskt förhållningssätt som tar ett allt fastare grepp om den framtida, jämlika vården. Vi pratar om personen och inte om patienten, för att understryka hur vården ser människan, förmågan, behoven och viljan. Men det är inte helt lätt att plötsligt vända på begreppen. Det kräver mod, långsiktighet och att vårdens gamla arbetssätt, hierarkier och organisation utmanas.

Vårdförbundet har dragit igång studiecirkel där det finns möjlighet att vrida om tankesättet mot den personcentrerade vården, och på så sätt mer naturligt implementera den i verksamheten. Ella Roström är avdelningschef på barn- och ungdomskliniken på Centrallasaretet i Växjö. Hon och de två medarbetarna Jeanette Lindahl och Jenny Gustavsson har arrangerat totalt fyra studiecirkel om personcentrerad vård, där Vårdförbundet står bakom.

– Det har varit väldigt givande, säger Ella Roström om studiecirkelna och det förbättringsarbete som följt i svallvågorna av cirkelna.

– Det blir många diskussioner om förhållningssättet runt hur vi bemannar teamen, hur vi fångar patientens berättelse, hur vi ska agera tillsammans med

både patienten och kollegorna i vården. Deras studiecirkel har satt igång processen i den egna verksamheten på Centrallasaretet i Växjö. Nu smyger de in förhållningssättet så mycket som det är möjligt.

– Det är en sak med teoretiska studiecirkel, men det är i praktiken som den personcentrerade vården gör den självklara nyttan, påpekar Ella Roström.

Vi har även funderat på att göra om studiecirkelna lite för att hitta fram till det praktiska agerandet och även ha med bakgrunden till varför PCV är viktigt.

Något Ella och hennes medarbetare kunnat konstatera är att det behövs en samtalssmall för att vården ska kunna ge patienternas berättelse plats i dokumentationen av varje patient.

– Ja det är vårt nästa steg. Att vårt vårdinformationssystem Cosmic ska kunna ge plats åt dokumentationen av patientens – eller snarare personens – berättelse. Den är väldigt central i den personcentrerade vården.

Ella Roström är uppfylld av det nya förhållningssättet. Hon är så klart själv en del av den gamla skolans organiserade vård och hierarkiskt uppbyggda roller. Idag brinner hon för det holistiska synsättet av människans behov och målet att uppnå en jämlik hälsa.

– Att vi börjar prata med varandra inom vården, börjar praktisera PCV där det är möjligt är en bra start, säger Ella. Men tänk när vi exempelvis kan öppna tidböckerna och släppa in människorna i sin egen vård. Vi har professionen, de har kunskapen om sig själva.

 LÄS MER: vardforbundet.se
– sök på ”Personcentrerad vård”

**BLI
MEDLEM
IDAG!**

Det här är Vårdförbundet

Vårdförbundet är ett yrkesförbund som tillvaratar medlemmarnas fackliga intressen. Vi organiserar över 114 000 legitimerade barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor samt studenter inom respektive utbildning.

Tillsammans utvecklar vi vården samt arbetar för ett hållbart yrkesliv och bra villkor. Vårdförbundet är en plattform för dig att utvecklas i ditt yrke. Vi har funnits i 40 år. Under åren har vi drivit utvecklingen

av professionerna; kämpat för utbildningar, för mer forskning, för högre lön och bättre arbetsmiljö. Idag har alla våra yrken legitimation, individuell lönesättning och högre löner. Men vi kan inte ta några landvinningar för givna. Genom att gå samman ger vi varandra kraft. Det är lättare att göra sin röst hörd när vi är många. Rätten att sluta sig samman i kampen för bra villkor har varit och är förutsättningar för våra yrkens utveckling. Solidaritet är viktigt för oss, med varandra och med det arbete vi utför.

Vårdförbundet vill

- Utveckla vården och göra den säker
- Arbeta för en personcentrerad vård
- Arbeta för ett hållbart yrkesliv
- Arbeta för högre löner

För att lyckas med detta och för att vi ska vara fortsatta att vara en viktig röst i samhällsdebatten behöver vi vara starka. Och för att var starka behöver vi vara många.

Bli förtroendevald och ta del av våra utbildningar!

Är du förtroendevald på din arbetsplats eller är du intresserad av uppdraget? För att våra förtroendevalda ska känna sig trygga i uppdraget och kunna ge medlemmarna på arbetsplatserna bra stöd har vi en gemensam utbildning.

Fram till årsskiftet 2017/2018 hade drygt 1900 deltagare utbildats över hela landet. Det ökar kraften i Vårdförbundet!

Att vara förtroendevald är ett kul uppdrag där du tillsammans med många andra hjälper till och gör villkoren bättre för dig och dina kollegor. Läs mer om uppdraget och om utbildningarna på våra sidor för förtroendevalda på Vårdförbundets webbplats.

Foto: privat

- Det roligaste med uppdraget är att kunna hjälpa till med kunskap och att ta fram vilka regler som ska gälla, samt att kunna hjälpa sina kollegor.
Jenny Strandberg, förtroendevald

 LÄS MER: vardforbundet.se
- sök på "Jenny Strandberg"

Ekonomi och nyckeltal

I den digitala versionen av vår verksamhetsberättelse kan du läsa mer om vår ekonomi och 2017 års nyckeltal.

 LÄS MER: vardforbundet.se
- Verksamhetsberättelse 2017 - Ekonomi

Vårdförbundspriset

Stort grattis till förstapristagaren Joachim Eckerström, specialistsjuksköterska i psykiatrisk vård inom Norra Stockholms Psykiatri, som fick ta emot prissumman 200 000 kr på Vårdgalan i oktober!

Och till Victoria Bruun, avdelningschef för allmänpsykiatrisk slutenvård på Centralsjukhuset i Karlstad, som utsågs till Årets Vårdchef och mottog 50 000 kr för sitt personcentrerade ledarskap.

 LÄS MER: vardforbundet.se
- sök på "Vårdförbundspriset"

Vårdförbundet Direkt:

0771-420 420

Vardagar 08:00-18:00

Vårdförbundet Direkt ger dig som medlem personlig rådgivning via telefon eller webb.

 LÄS MER: vardforbundet.se - Kontakt

Foto: UlfHuet

Cassandra Nilsson, rådgivare
Vad är det roligaste med ditt jobb?

- Jag älskar att jag dagligen får ha kontakt med, inspirera och stärka medlemmarna att påverka sin egen arbetssituation.

- Det är ett omväxlande och stimulerande arbete där jag får möjlighet att utvecklas och växa samtidigt som jag kan hjälpa medlemmen eller den förtroendevalda. Något av det roligaste är att jag får ge medlemmar lönecoachning inför såväl ny anställning som den årliga lönerrevisionen.